ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτικὴ ἔκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1979

1. Συνεχίσθη ἡ μικροφωτογράφησις ἐγγράφων ἀποκειμένων εἰς ξένα κρατικὰ ἀρχεῖα καὶ ἀφορώντων εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ. Παρελήφθησαν, κατεγράφησαν, καὶ εὑρετηριάσθησαν : α') μικροταινίαι 27 φακέλων ἐγγράφων ἀποτελούντων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Πρεσβείας κατὰ τὰ ἔτη 1848 - 1850, 1856 - 1863, καὶ 1884 - 1895· β') μικροταινίαι ἢ μικροδελτία 64 φακέλων ἐγγράφων ἀποτελούντων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Foreign Office μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Βρεταννικῆς Πρεσβείας κατὰ τὰ ἔτη 1916 - 1917 καὶ 1946· καὶ γ') μικροταινίαι 17 φακέλων ἐγγράφων ἀποτελούντων ἀλληλογραφίαν τῶν εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους βρεταννικῶν ἀρχῶν μετὰ τοῦ Colonial Office, καθὼς καὶ μετ' ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἢ ἰδιωτῶν κατὰ τὰ ἔτη 1826 - 1828.

2. Συνεχίσθη ἡ λεπτομερὴς ἀποδελτίωσις τῆς μικροφωτογραφηθείσης ἀλληλογραφίας τοῦ Foreign Office μετὰ τῆς Βρεταννικῆς Πρεσβείας καὶ τῶν βρεταννικῶν προξενείων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ ἔτη 1827 - 1905 (σειρὰ F. O. 32, φάκελοι 770) διὰ συντάξεως κατ' ἔγγραφον ἐπιτομῶν προοριζομένων νὰ ἀποτελέσουν πολύτομον δημοσίευμα εἰς τὴν σειρὰν «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας». Εἰδικώτερον : συνεχίσθη ἡ σύνταξις τῶν ἐπιτομῶν αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1836 - 1837, θὰ ἀποτελέσουν δὲ τὸν τόμον Γ' τοῦ δημοσιεύματος, καὶ ἤρχισεν ἡ σύνταξις τῶν ἐπιτομῶν αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1838 - 1839, θὰ ἀποτελέσουν δὲ τὸν τόμον Δ' τοῦ δημοσιεύματος.

3. Ὡλοκληρώθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ τόμου Β' τοῦ ὡς ἄνω ἔργου, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν τίτλον «Ἐπιτομαὶ Ἐγγράφων τοῦ Βρεταννικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν /Γενικὴ ἀλληλογραφία/ Ἑλλάς». Τὰς ἐπιτομὰς τοῦ τόμου τούτου, ὅστις ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9 δημοσιεύματος τῆς σειρᾶς «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας», συνέταξαν ὁ συνταξιοῦχος Γυμνασιάρχης κ. Φίλιππος Γλύτσης καὶ οἱ συντάκται τοῦ Κέντρου κ. Χρῆστος Λοῦκος καὶ δ. Ἑλένη Μπελιᾶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου κ. Ἐλευθερίου Πρεβελάκη. Ὁ ἐκδοθεὶς τόμος ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 844 (= κ'+824), καλύπτει τὴν περίοδον 1833-1835 καὶ περιλαμβάνει 1766 ἐπιτομὰς (περιλήψεις) ἰσαρίθμων ἐγγράφων, ἀντιστοιχούντων πρὸς 10.000 περίπου χειρογράφους σελίδας. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι κατὰ τὰ 95,5 % ἀδημοσίευτα, τὰ σπουδαιότερα δὲ θέματα διὰ τὰ ὁποῖα παρέχουν πληροφορίας εἶναι : ἡ βρεταννικὴ πολιτικὴ ἔναντι τῆς Ἑλλάδος· ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν

μεγάλων δυνάμεων διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπιρροῆς εἰς αὐτήν· τὰ μέτρα τῆς Ἀντιβασιλείας διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας· αἱ διαπραγματεύσεις Ἑλλάδος - Τουρκίας διὰ τὴν ρύθμισιν ζητημάτων σχετικῶν μὲ τὰς ἐν Ἑλλάδι τουρκικὰς ἰδιοκτησίας, τὴν μετανάστευσιν, καὶ τὴν σύναψιν συνθήκης ἐμπορίου· αἱ ἐνέργειαι διὰ τὴν σύναψιν συνθήκης Ἑλλάδος - προστατίδων δυνάμεων· ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς χώρας· ἡ ἐμπορικὴ καὶ ναυτιλιακὴ κίνησις εἰς Πάτρας καὶ Σῦρον· ἡ ἀνακήρυξις τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας· ἡ δίκη τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη· κ.ἄ.

Ἡ ἀκολουθηθεῖσα μέθοδος συντάξεως, κατατάξεως, συσχετισμοῦ καὶ εὑρετηριάσεως (διὰ τριῶν λεπτομερῶν εὑρετηρίων) τῶν ἐπιτομῶν παρέχει τὴν δυνατότητα χρησιμοποιήσεως αὐτῶν αὐτοτελῶς μὲν ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου διὰ τὰς οὐσιώδεις πληροφορίας τῶν ἀντιστοίχων ἐγγράφων, βοηθητικῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ διεξεγάγῃ περαιτέρω ἔρευναν ἐπὶ εἰδικοῦ τινος θέματος εἴτε ἐν Λονδίνῳ, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀρχεῖον τοῦ Foreign Office, εἴτε ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ὅπου ἀπόκεινται μικροταινίαι ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τούτου.

4. Ὡλοκληρώθη ἡ σύνταξις περιγραφικοῦ καταλόγου καὶ εὑρετηρίου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Foreign Office τῶν ἐτῶν 1819 - 1832 μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βρεταννικῆς Πρεσβείας καὶ τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ βρεταννικῶν προξενείων. Ἡ ἀλληλογραφία ἀποτελεῖται ἐξ 125 φακέλων (11.364 ἐγγράφων), οἱ ὁποῖοι φέρουν τὴν ἀρχειακὴν ἔνδειξιν F.O. 78/97-221. Μικροταινίαι τῶν ἐγγράφων τούτων ἀπόκεινται εἰς τὸ Κέντρον.

5. Συνεχίσθη ἡ τελικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐγγράφων τοῦ τόμου Α′ καὶ ἤρχισεν ἡ ἐπεξεργασία τῶν ἐγγράφων τοῦ τόμου Β′ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κέντρου προγραμματισθέντος δημοσιεύματος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ περιληφθοῦν in extenso αἱ ἐκθέσεις τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας William Meyer περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γεγονότων κατὰ τὰ ἔτη 1819 - 1832.

6. Ὁλοκληρωθείσης ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου Ἰωάννου Κωλέττη τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἀποτελέσουν τὸν τόμον Α′ τῆς προγραμματισθείσης ἐκδόσεως τοῦ ἀρχείου, ἐγένοντο κατὰ τὸ παρὸν ἔτος αἱ κριθεῖσαι ὡς ἀπαραίτητοι συμπληρώσεις καὶ διορθώσεις τοῦ πρὸς ἔκδοσιν ὑλικοῦ τοῦ τόμου τούτου καὶ ἤρχισεν ἡ σύνταξις τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὅλου ἔργου.

7. Συνεχίσθη ἡ μελέτη καὶ ὁ σχολιασμὸς ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων ἐγγράφων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου Ραγκαβῆ τῆς περιόδου 1876 - 1878, ἀποτελούντων μέρος τοῦ εἰς τὸ Κέντρον ἀποκειμένου ἀρχείου τῆς οἰκογενείας Ραγκαβῆ. Τὰ ἔγγραφα αὐτά, μεταγραφέντα ἤδη, προορίζονται νὰ ἐκδοθοῦν ὑπὸ τοῦ Κέντρου.

8. Ἤρχισεν ἡ σύνταξις Ὁδηγοῦ (ὑπὸ μορφὴν ἐπιτομῶν κατὰ φάκελον) τῶν ἀρχείων τῶν γερμανικῶν στρατιωτικῶν μονάδων αἳ ὁποῖαι ἔδρασαν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν ἑλληνογερμανικὸν πόλεμον καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν κατοχὴν (1941-1944). Μικροταινίαι τῶν ὡς ἄνω ἀρχείων εὑρίσκονται εἰς τὸ Κέντρον.

9. Ἤρχισεν ἡ σύνταξις «χρονολογικῆς ἀναγραφῆς» τῶν γεγονότων τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου τὰ ὁποῖα διεδραματίσθησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐν Ἑλλάδι, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκτὸς αὐτῆς (εἰς Μ. Ἀνατολήν, Ἀγγλίαν, Ἰταλίαν, Ν. Ἀφρικὴν κ.λπ.), εἶχον ὅμως ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸν ἑλληνισμόν. Ἡ ἐργασία στηρίζεται εἰς ἀρχειακὸν ὑλικὸν καὶ ἄλλας ἀνεκδότους ἢ ἐκδεδομένας πηγάς.

10. Ἤρχισεν ἡ προγραμματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κέντρου μικροφωτογράφησις τοῦ ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας (Αἰγύπτου). Ἐμικροφωτογραφήθησαν κατάστιχα καὶ ἔγγραφα 42.000 περίπου σελίδων τῆς περιόδου 1843-1949, ἀποτελοῦντα τὸ $^1/_3$ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ ἀρχείου.

11. Εἰς τὸ «Ἀρχεῖον Νεοελλήνων Συγγραφέων», τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ παράρτημα τοῦ Κέντρου, εἰσήχθη ἀρχεῖον περιλαμβάνον ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὸν Διονύσιον Σολωμὸν καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ. Τὸ ὡς ἄνω ἀρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (ὑπὸ τοῦ Ἱδρύματος Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη), ἀποτελεῖται ἀπὸ 102 λυτὰ ἔγγραφα (φύλλα 247), τρία τεύχη (φύλλα 23) καὶ δύο διπλώματα. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι τῆς περιόδου 1807-1854 καὶ ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὴν γνωστὴν δίκην τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὰς ἐγερθείσας ἀπαιτήσεις ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ Νικολάου Σολωμοῦ, πατρὸς τοῦ ποιητοῦ.

12. Συνεχίσθη ὁ καταρτισμὸς ἱστορικῆς βιβλιογραφίας περὶ τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1800 καὶ ἑξῆς διὰ συντάξεως δελτίων κατὰ συγγραφεῖς καὶ εὑρετηρίου ἀπὸ ἀπόψεως ὀνοματολογικῆς, πραγματολογικῆς καὶ χρονολογικῆς.

13. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσήχθησαν 177 δημοσιεύματα πλὴν τῶν περιοδικῶν, συνεχίσθη δὲ ἡ σύνταξις δελτιοκαταλόγου αὐτῆς κατὰ συγγραφεῖς καὶ καθ' ὕλην.

Ἀθῆναι, 10 Δεκεμβρίου 1979

Ὁ Διευθυντὴς

Ἐλευθέριος Πρεβελάκης